

**Мацкевич Н.М. Понятие и особенности конституционных культурных прав и свобод человека и гражданина в Украине**

Статья посвящена исследованию понятия и особенностей конституционных культурных прав и свобод человека и гражданина в Украине. Приводятся позиции ученых относительно понятия конституционных культурных прав и свобод человека и гражданина, что дало возможность очертить их особенности.

**Ключевые слова:** конституционные права, культурные права и свободы; человек, гражданин.

**Matskevich M. M. A concept and features of constitutional cultural rights and freedoms of man and citizen are in Ukraine**

The article is focuses on research of concept and features of constitutional cultural rights and freedoms of man and citizen in Ukraine. Cited views of scientists in relation to the concept of constitutional cultural rights and freedoms of man and citizen, that gave an opportunity to outline their features.

**Key words:** constitutional rights, cultural rights and freedoms; man, citizen.

**Ославський М.І.**

**ОГЛЯД ЯК МІРА АДМІНІСТРАТИВНОГО  
ПРИМУСУ, ЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ  
МІЛІЦІЄЮ ДЛЯ ПРОТИДІЇ  
ПРАВОПОРУШЕННЯМ**

УДК 342.92

Конституція України гарантує кожній людині право на свободу та особисту недоторканність та вказує, що людина, її недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1].

Водночас, Конституція і закони України передбачають можливість обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина, зокрема, шляхом застосування заходів адміністративного примусу.

Одним із вагомих адміністративно-юрисдикційних повноважень є можливість застосування адміністративного огляду. Підстави, порядок і процесуальна форма його здійснення регулюються багатьма актами, зокрема, Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), Законом України «Про міліцію», відомчими нормативними актами тощо.

Водночас, таке регулювання є недостатньо чітким і конкретним. Питання застосування заходів адміністративного примусу органами внутрішніх справ привертало увагу багатьох вітчизняних вчених-адміністративістів, це передусім: О.М. Бандурка, Ю.П.Битяк, А.С.Васильєв, І.П.Голосніченко, С.Т.Гончарук, Є.В.Додін, М.М.Дорогих, В.В.Зуй, Т.О.Коломоець, В.К.Колпаков, А.П.Клюшніченко, А.Т. Комзюк, О.І.Остапенко, М.М.Тищенко, В.К. Шкарупа та ін. До цього питання в своїх дослідженнях зверталися і зарубіжні вчені, зокрема такі російські науковці, як: Д.М. Бахрах, С.О.Безсмертний, І.І.Веремеєнко, О.І.Галаган, М.І.Єропкін, О.П.Коренєв, В.М.Манохін, Л.Л.Попов, Ю.С.Рябов, В.М.Самсонов, О.С.Фролов, О.П.Шергін, В.А.Юсупов.

Станом на даний час поняттям «огляд» чітко не встановлено коло посадових осіб, які мають право застосовувати ці заходи адміністративно-правового примусу [2]. А вживання законодавством термінології на зразок «уповноважені особи органів внутрішніх справ» за відсутності відповідної норми закону, на нашу думку, не відповідає вимогам статті 19 Конституції України [1].

Зважаючи на те, що повага до людини, забезпечення прав і свобод людини і громадянина є конституційним обов'язком органів міліції, застосування ними будь-якого заходу адміністративного примусу повинно здійснюватися на відповідній правовій основі і бути забезпечене комплексом юридичних гарантій.

Міліція для виконання покладених на неї законом України «Про міліцію» завдань, наділена широкими повноваженнями щодо застосування різних за характером заходів адміністративного примусу [3]. Як справедливо зазначав А.П. Коренєв, використовуються з метою забезпечення дотримання та захисту тих адміністративно-правових та інших норм права, які містять загальні правила поведінки у сфері державного управління [4, с.217].

У навчальній і науковій юридичній літературі застосування огляду співробітниками міліції розглядається як міра адміністративного примусу. Така позиція висловлена, наприклад, Колпаковим В.К., Сопілко І.М. [5].

Остання, на нашу думку, має цілу низку специфічних ознак, які дозволяють виділити її в якості самостійного виду державного примусу. До основних ознак, що характеризують огляд як міру адміністративного примусу, можна віднести наступні.

1. Огляд як захід адміністративного примусу, що застосовується міліцією, є правовим засобом її адміністративно-правової діяльності з охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки, протидії злочинності.

Такий висновок випливає з аналізу змісту Закону України «Про міліцію», КУпАП, Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та інших законодавчих актів, положення яких деталізуються і конкретизуються у відомчих нормативних актах наказів, інструкціях, положеннях.

Аналіз діяльності міліції щодо застосування огляду показує, що саме адміністративно-правові норми більшою мірою визначають регульовані відносини, суб'єктів цих відносин, а також їхні права та обов'язки [6].

3. Огляд як захід адміністративного примусу характеризується множинністю суб'єктів, його застосовують.

Крім міліції в тій чи іншій мірі застосовувати огляд і обшук мають право посадові особи Служби безпеки України, Державної митної служби, Державної прикордонної служби України, що реалізують спеціальні виконавчі, контрольні або наглядові функції.

Необхідно відзначити, що діяльність міліції поширюється на найрізноманітніші області та сфери соціального життя, тоді як діяльність інших, зокрема названих вище, органів виконавчої влади мають галузеву специфіку, обмежену відокремленою сферою суспільних відносин. У силу покладених на неї завдань міліція в ряді випадків має право і зобов'язана діяти в сферах, «підвідомчих» іншим федеральним органам виконавчої влади.

Міліція займає особливе місце в системі державних органів, які мають право на застосування огляду, що вирішують завдання щодо забезпечення безпеки особистості, попередження та припинення злочинів та адміністративних правопорушень, будучи одним з основних її суб'єктів.

4. Обшук, застосований співробітниками міліції, реалізується в порядку їх адміністративно-правової та адміністративно-процесуальної діяльності.

Можна зробити висновок про те, що основним суб'єктом, який застосовує огляд, є співробітники, які здійснюють охорону громадського порядку, тоді як на частку оперативних співробітників міліції припадає незначна частина. Зазначимо, що останні здійснювали огляд також у ході адміністративно-правової діяльності.

5. Для огляду як міри адміністративного примусу характерна позасудова процесуальна форма застосування, оперативність прийняття рішення. Застосування заходів адміністративного примусу, як правило, не передує попереднє видання яких актів чи отримання санкції.

6. Огляд є ефективним засобом попередження злочинів та адміністративних правопорушень.

7. Огляду властива багатоплановість, що виражається в переслідуванні кількох цілей. Зокрема, особистий огляд пасажирів, ручної поклажі і багажу на повітряному транспорті застосовується як адміністративно-попереджувальна міра з метою забезпечення безпеки пасажирів і членів екіпажу повітряного судна, а при огляді водія транспортного засобу, яка вчинила адміністративне правопорушення і не бажає пред'явити документи на право керування, він набуває форму адміністративно-процесуальної заходи, що застосовується з метою виявлення та закріплення доказів правопорушення. Всі ці заходи схожі між собою за формою і способом здійснення, але різні за цілями застосування.

Адміністративно-правові норми, що регулюють застосування огляду міліцією, в залежності від своєї службової ролі поділяються на матеріальні і процесуальні. Різниця між ними, як зазначав В.Д.Сорокін, полягає в тому, що «якщо норма матеріального права, визначаючи зміст правомочностей і юридичних обов'язків суб'єктів права, відповідає на питання: що треба зробити для реалізації цих повноважень і обов'язків, то норма процесуального

адміністративного права відповідає на запитання: як, яким чином, в якому порядку вони можуть бути реалізовані» [7, с.9].

Таким чином, порядок застосування огляду міліцією являє собою конкретну процедуру, конкретний процес, «порядок реалізації розпоряджень як певного способу впливу на поведінку людей», що є частиною провадження у справах про застосування примусових заходів у сфері державного управління.

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр](http://www.zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр)
2. Радзівон С.М. *Правова природа адміністративного огляду, що здійснюється працівниками міліції: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук.- Київський національний університет внутрішніх справ.- 2007 .- 15 С.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mydisser.com/ua/catalog/view/6/352/2688.html>
3. *Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 р. № 565-ХІ* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua/go/565-12](http://zakon.rada.gov.ua/go/565-12)
4. Коренев А.П. *Административное право России: Учебник: в 3 ч. – 2000.- ч. 1. – 468 с.*
5. *Процесуальний примус в адміністративній відповідальності: монографія / [Колпаков В.К., Сопілко І.М. та ін.]. – Х., 2011. – 416 с.*
6. Мягков А.В., Газизов Д.А. *Применение милицией досмотра: теория и практика: Монография. Барнаул: Барнаульский ЮИ МВД России, 2006. – 321 с.*
7. Сорокин В.Д. *Административно-процессуальные отношения. - Л.: Издательство Ленинградского государственного университета, 1968.-268 с.*
8. Сорокин В.Д. *Административно-процессуальное право. - СПб., 2002.- 347 с.*

**Ославський М.І. Огляд як міра адміністративного примусу, що застосовується міліцією для протидії правопорушенням**

Стаття присвячена аналізу огляду як міри примусу, що застосовується міліцією для протидії правопорушенням. Проаналізовано основні ознаки, що характеризують огляд як міру адміністративного примусу.

**Ключові слова:** огляд, ознаки огляду, адміністративний примус, протидія правопорушенням.

**Ославский М.И. Осмотр как мера административного принуждения, применяемая милицией для противодействия правонарушениям**

Статья посвящена анализу осмотра как меры принуждения, применяемая милицией для противодействия правонарушениям. Проанализированы основные признаки, характеризующие осмотр как меру административного принуждения.

**Ключевые слова:** осмотр, признаки осмотра, административное принуждение, противодействие правонарушениям.

**Oslavsky M.I. Survey as a measure of administrative coercion used by the police to deal with offenses**

This article analyzes given as a measure of coercion used by the police to deal with violations. The basic features that characterize the review as a measure of administrative enforcement.

**Keywords:** review, features review, administrative coercion, resistance offense.

**Петровська І.І.**

## **ОКРЕМІ ПИТАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОНТРОЛЬНО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ**

УДК 343.73:341.233.1

**Актуальність** дослідження питань правового регулювання фінансово-контрольної діяльності обумовлена тим, що фінансовий контроль є універсальним явищем і застосовується у різних сферах суспільного життя, сутність фінансового контролю розкривається у взаємозв'язку зі сферою застосування й функціонування фінансів.

В сучасному суспільстві відносини на певній території врегульовуються як звичаєм та нормами моралі так і нормативно-правовими актами. Основою для контрольно-фінансової діяльності виступатиме її якісне правове забезпечення, яке в Україні постійно змінюється.

**Завданнями** даного дослідження є загальна характеристика нормативно-правового регулювання фінансового контролю та перспектив його розвитку.

Окремі питання контрольно-фінансової діяльності досліджувались в працях багатьох науковців, зокрема Буткевича С.А., Лебедева О.П., Лебідь Н.В., Павліченко Є.В., Пивовара Ю.І.,